

የዜጎች

መብቷን

ቅፅ 1 ቁጥር 48 ሐምሌ 25 ቀን 2012 ዓ.ም

በኢ.ዜ.ማ ህዝብ ግንኙነት የሚዘጋጅ

“የሕዝቡን ጠብቀኝ የሚከውን ጩኸት የቀራ ጩኸት ያደረገውና ሕዝቡን መጠበቅ ያኔቻከው መንግሥት መጠየቅ አካበት!”

አንደኛው አራጌ የኢ.ዜ.ማ ምክትል መሪቡ ነገር

መንግሥት የሕግ የብሔራዊነትን ያሰከብር የሚከው የሕዝብ ጥያቄ የመጨረሻ መሆን አካባቢ

ሐምሌ 25/2012 ዓ.ም አዲስ አበባ

ኃይል ወደ መጠቀም ከገባ የኃይል መከፋፈል (Anarchy) ውስጥ ገባን ማለት ነው። ይህ ደግሞ የአገር መፍረስ አደጋን ያመጣብናል። ፡ በሌሎች በፈረሱ አገሮች እንደታዘብነው በራሳችንም እንደተፈተነው የአገር መፍረስ

« መንግስት ለእነዚህ የአገርና የዜጎች ቁስሎች የሚሰጣቸው ምላሽ ደግሞ እጅግ የሚያበሳጩና ኃላፊነቱን የዘነጉ ናቸው። የህግ የበላይነት ይከበር ብሎ ሕዝብ በስፋት ለሚያነሳው ጥያቄ አንዱ የሚያሳዝነው ምላሽ ወደ አምባገነንነት አትግፋን የሚል ነው። »

የሕዝብ ጥያቄ የአገር ህልውና የዜጎች ደህንነት ይከበር ተዋዳኝ ተዋልደን በኖርንበት አገር እንደ ባይተዋር መሆን በስጋት መኖር የለብንም የሚል ከሆነ ውሉ አድሯል።

ይህ ጥያቄ ሲጠየቅም ጊዜያዊ ፀጥታ ማስጠበቅም ሆነ ዘላቂ ሰላም ማስፈን የመንግስት ብቸኛ ስልጣን መሆኑን በማመን ነው። አንድ አንድ ጊዜ ይህ የሁሉም ድርሻ ነው እየተባለ ሲገለጽ ይደመጣል። ትክክል አይመስለኝም። የዜጎች ድርሻ ሕግን አክብረው

የአመታት ወይም የወራት ሳይሆን የቀናት ወይም የሰዓታት የሕግ የበላይነት መጥፋት ይበቃል።

በግልጽ ለማስተዋል እንደቻልነው አገርፈርስ ማለት ህዝቡ ፈረሰ። መሬቱ ተደረመሠ ማለት ሳይሆን የሕግ የበላይነት ተጣሰ ማለት ነው። ከላይ የገለጽናቸው በፈረሱት አገሮች አብዛኛው ሕዝብ አሁንም አገር ውስጥ

► አለመሬቱም የፈረሰው ከተሞችን ይዞ አለ። አገሮች አብዛኛው ሕዝብ አሁን አገር ውስጥ አለ። አገሮቹ የፈረሱት የሕግ የበላይነት በመጥፋቱ መፅከላዊ መንግስት በመዳከሙ ስልጣኑ በጎበዝ አለቃ በመሸርሸሩ ነው። በአገራችን በአለፉት ሁለትና ሦስት ዓመታት ብቻ የህግ የበላይነትን የሚሸረሸሩ የሀገርን ህልውናና የዜጎችን የደህንነት አደጋ ላይ የጣሉ በርካታ ሕገ ወጥ ክስተቶች ነበሩ ለእነርሱ በቂ ምላሽ ባለመስጠቱ ዛሬ እዚህ ስጋት ላይ

ሆነ የማዕከላዊ መንግስት የፀጥታ መዋቅር የዜጎችን ሕይወትና ንብረት መጠበቅ አደጋ ሲመጣ ቀድመው በማክሸፍ ማዳን ሲገባቸው ታሪክ ይቅር የማይለው ስህተት ፈጽመዋል። ፡ እስከ አሁን በክልም ሆነ በፌዴራል ይቅርታ የጠየቀም ሆነ ኃላፊነቱን የለቀቀም አለመኖሩም እጅግ ያሳስባል።

ለመሆኑ የስንት ዜጎች ሕይወትና ምን ያህል የአገር ንብረት ሲጠፋ ነው ምህዳሩ ሰፍቷል የሚባለው? የሕግ የበላይነት

« በውጭ ወራሪም ሆነ በውስጥ ቦርቧሪ የሚደርስብንን ፈተና የመቋቋም ልምድ አለን። »

ወደቅን። ቀደም ሲል በአዋጅ፣ በሻሽመኔ፣ በበደሌ፣ በባሕር ዳር፣ በአዲስ አበባ፣ በቡራዩ በዩኒቨርሲቲዎች ወዘተ ለተፈጠሩ ችግሮች አስተማሪ እርምጃ ባለመወሰዱ እና ተጎጂዎች ፍትህ ባለማግኘታቸው ችግሩ ቀጥሏል ብቻ ሳይሆን እየባሰ መጥቷል። ዜጎች የመንግስትን ሕግ የማስከበር አቅምና ፍላጎት ጥያቄ ውስጥ አስገብተውታል ይህም ደግሞ አደገኛ ደረጃ ነው።

ሳይከበርስ ምህዳር ማስፋት የሚባል ቀልድ ይሰራል ወይ በእኔ እምነት የዚህን አይነት ንዝህላልነት የፖለቲካ ምህዳሩን ከማስፋት ይልቅ ጥርቅም አድርጎ የሚዘጋ ነው። ስለሆነም የፖለቲካ ምህዳርን ለማስፋትም የሕግ የበላይነትን ማስከበር ግድ ይላል።

መንግስት ለእነዚህ የአገርና የዜጎች ቁስሎች የሚሰጣቸው ምላሽ ደግሞ እጅግ የሚያበሳጩና ኃላፊነቱን የዘነጉ ናቸው። የህግ የበላይነት ይከበር ብሎ ሕዝብ በስፋት ለሚያነሳው ጥያቄ አንዱ የሚያሳዝነው ምላሽ ወደ አምባገነንነት አትግፋን የሚል ነው። መንግስት ሕግን የማስከበር ኃላፊነት ከአምባገነንነት ጋር ምንም ዝምድና የለውም። በጣም ብዙ ዲሞክራሲያዊ አገሮች ህግ የበላይነት በማያወላዳ መልኩ ሲያስከብሩ እያየን ነው። ስለዚህ የሕግ የበላይነት የማስከበር ኃላፊነት ሲነሳ ሮጦ ወደ አምባገነንነት ማማተር የመንግስትነትን ሚና በትክክል አለመረዳት ከዚያም አምባገነንነት ኢትዮጵያ ውስጥ ሕዝብ የማይቀበለው ወጣቱ ከትክክላዊ ላይ ያሸቀነጠረው ደግሞም ሊሸከመው የማይፈቅደው መሆኑም መዘንጋት ይመስለኛል። ለዚህም ነው በቶሎ መታረም አለበት የምለው።

ኢትዮጵያ በብዙ አገዛዝ ስርዓቶችና ፈታኝ ሁኔታዎች ውስጥ አልፋለች ። አሁን ያለንበት ሁኔታም የሚታለፍ አይደለም። በውጭ ወራሪም ሆነ በውስጥ ቦርቧሪ የሚደርስብንን ፈተና የመቋቋም ልምድ አለን።

ዛሬም የወራሪና ወረርሽኝን፣ ችግኝ እና ግድብ ብቻ ሳይሆን የሕግ መከበርን በተመለከተ በጋራ የምንቆምበት ወሳኝ ጊዜ ላይ እንገኛለን። መንግስት ሕግን ያስከብር ዜጎች በሕግ መከበር ይተባበሩ። በያለንበት በሕግ አምላክ እንበል። የሕዝብ መንግስትን የሕግ የበላይነትን ያስከብር የሚለው ጥያቄ ዛሬ ለመጨረሻ ጊዜ መሆን አለበት እስከአሁን ያየናቸው ክስተቶች ከበቂ በላይ ትምህርት ሰጥተውናል ብዬ አምናለው። ፡ ስለሆነም ለመጨረሻ ጊዜ እንጠይቃለን። የሕግ የበላይነት ይከበር የዜጎች በአገራችው ወጥቶው የመግባት ስርቶ የመኖር ዋስትና ይረጋገጥ።

ኢትዮጵያ በክብር ለዘላለም ትኑር የሺዋስ አሰፋ

ሌላው ስለ ህግ የበላይነት ሲነሳ የሚሰማው ዲሞክራሲ የፖለቲካ ምህዳሩን ለማስፋት እየታገሰን በሆደ ሰፊነት እያለፍን ነው የሚል ነው። ይህንን ገለጻ ከፖለቲካ ነጻ ናቸው ከሚሉት የፍትህ እና የፀጥታ ተቋማት ስንሰማ ደግሞ እጅግ ያመናል የየአካባቢውም

አድራሻ

ስልክ +251118592950

ኢ.ሜይል ethzema@gmail.com

ትዋተር www.twitter.com/ethzema

ፌስቡክ www.facebook.com/ethzema

የኢትዮጵያ ዜጎች ለማኅበራዊ ፍትህ (ኢ.ዜ.ማ)

ሐምሌ 25 ቀን 2012 ዓ.ም አዲስ አበባ

“የሕዝቡን ጠብቀኝ የሚከውን ጩኸት የቁራ ጩኸት ያደረገውና ሕዝቡን መጠበቅ ያከታተለው መንግሥት መጠየቅ አክብት!”

አንዲላም አራጌ የኢ.ዜ.ማ ምክትል መሪ

የዛሬው እንግዳችን የኢትዮጵያ ዜጎች ለማሳበራዊ ፍትሕ (ኢ.ዜ.ማ) ምክትል መሪ የሆኑት አንዲላም አራጌ ናቸው። በወቅታዊ የሀገራችን ፖለቲካዊ ጉዳዮችና በፖለቲካ ትኩሳቶቻችን ዙሪያ ከእሳቸው ጋር ቆይታ አድርገናል። መልካም ንባብ!

ከአርቲስት ሀጫሉ ሁንዴሳ ግድያ ጋር በተያያዘ የበርካታ ዜጎች ሕይወት ተቀጥፏል። የበርካታ ዜጎች ንብረትም ወድሟል። ለዚህ ሁሉ ኃላፊነቱን መውሰድ ያለበት መንግሥት ነው። ምክንያቱም ከዚህ ቀደም ተመሳሳይ ቀውሶች ተፈጥረዋል። የአገግ የመስከረም 4 ቀን 2011 ዓ.ም አቀባበል እንዲሁም አንድ ግለሰብ “ተከብረው” ብሎ ለደጋፊዎቹ ጥሪ ባቀረበበት ወቅት በርካታ ዜጎች ሕይወት ተቀጥፏል። መንግሥት ከእነዚህ ክስተቶች ትምህርት በመውሰድ አርቲስቱ ከተገደለ በኋላ የዜጎች ሰላምና ደህንነት ማስጠበቅ ይገባል ነበር። ነገር ግን መንግሥት ቀውሱን እንዴት አድርጎ መቆጣጠር እንዳለበት ስላልቀኑ ከባለፉት ቀውሶችም ስላልተማረና የዜጎችን ደህንነትና ሰላም ማስጠበቅ ስላልቻለ መንግሥት ተጠያቂ መሆን አለበት በሚል መከራከሪያቸውን የሚያቀርቡ ወገኖች አሉ። የእነዚህን ወገኖች መከራከሪያ እንዴት ይመለከቱታል?

አሁን ያለንበት ዘመን የተለየ ዘመን ነው። ችግሮቹ የተወሰዱ መሆናቸውን አረዳለሁ። በእኛ (በኢ.ዜ.ማ) በኩል ከሁለት ዓመት በላይ የመንግሥትን ችግር ለመረዳት ሞክረናል። መንግሥት በአግሩ እንዲቆም (መከላከያውን እስኪቆጣጠር) ጠቅላይ ሚኒስትሩም ኮርቻው ላይ ተደላድለው ለመቀመጥና ውሳኔ እንዲያስፈልጉ ጊዜ ያስፈልጋቸዋል የሚል አመኔታ ነበረን። ሌላ ስም እየተሰጠንም ሕዝቡ ትዕግስት እንዲያደርግ፣ እንዲረዳቸውና በእሳቸው ጫማ ውስጥ ለመቆም እንዲሞክር ስንመክር ቆይተናል። ይህንን ያደረግነው እውነታው እንደዚህ ነው ብለን ስላመንን ነው። አንተ ያነሳህቸው ግጭቶች ብቻ ሳይሆኑ ከዛም በሰፊ

የአርቲስት ሀጫሉ ሁንዴሳን ግድያ በምን መልኩ ነበር የሰሙት? ሲሰሙትስ ወደ አእምሮት ምን ነበር የተመላለሰው? ምን ስሜት ፈጠረብኩት? አርቲስቱ መገደሉን የሰማሁት ሰኔ 23 ቀን 2012 ዓ.ም ከጠዋቱ ሁለት ሰዓት አካባቢ ነው። ምንም እንኳ አርቲስቱ የሞተው ሰኔ 22 ቀን 2012 ዓ.ም ምሽት ላይ ቢሆንም የሰማሁት በንጋታው ነው። ባለቤቴ ወደ ስራ

ልትሄድ ስትል ስልክ ተደውሎላት ረብሻ ስላለ እንዳትወጩ ሲሏት ነው የአርቲስቱን ግድያ ልሰማ የቻልኩት። ያልጠበኩት ነገር ስለነበር ድፍን ያለ ስሜት ነው የተሰማኝ። ከመደንገጤ የተነሳ ምንም አላልኩም። በወጣትነት ሕይወቱ በመቀጠሉና በተለይም ሕፃናት ልጆች አባት እንደ መሆኑ መጠን ስሜቴ በጣም ነው የተነሳው።

መልኩ ባለፉት ሁለት ዓመታት ሀገሪቷ ደም ሲፈስባት ሕይወት ሲቀጠፍባት ነበር። ችግሮች ሲፈጠሩ የመከላከል ከዛም በኋላ ሕዝብን በሚያረካ ሁኔታ ችግር የሚፈጥሩትን ወደ ሕግ የማቅረብና ውጤቱንም ለሕዝብ የማሳወቅ ነገር አይታይም። በዚህ ላይ በግሌ ቅሬታ አለኝ። ፓርቲያችንም ተገቢ ነው ብሎ አያምንም። መንግሥት በሕግ የበላይነትና በሆደ ሰፊነት መካከል ያለውን ደረቅ መሬት እንዲፈልግ ቀድመን ተናግረናል። ሌላው ስንወተውተው የነበረውና መንግሥት ሊሰማን ፍቃደኛ ሳይሆን የቀረው የካድሬው መዋቅሩ ጉዳይ ነው። ይህን የካድሬ መዋቅር ማፍረስ ወይም እነሱ በሚሉት አስተሳሰብ ማዘመን እንደሚያስፈልግ ደጋግመን ነግረናቸዋል። ይህንንም ምክራችንን ጆሮ ዳባ ልበስ ብለው አልፈውታል። ራሳቸው ጠቅላይ ሚኒስትሩ ከትላንት በስተቀር (ሐምሌ 22 ቀን 2012 ዓ.ም) ከተፎካካሪ ፓርቲያችን ጋር ባደረጉት ንግግር “አብዛኛው ሌባ እኛ ውስጥ ነው ያለው” ብለዋል። እኛ (ኢ.ዜ.ማ) ግን ከዓመት ተኩል በፊት ነው ይህንን ነገር ደግመን ደጋግመን የነገርናቸው። ለውጡ መሬት እንዲወርድ ከተፈለገ ካድሬው ላይ መስራት አለብዎት ብለናቸው ነበር። እሳቸው ሕልውናውን የፈለጉት ይመስላል፤ ይህንን የካድሬ መዋቅር አልነኩትም። የሚሰጣቸውን ምክር ለመስማት በጎ ልቦና በማጣታቸው ወይም ተግባራዊ ባለማድረጋቸው እነዚህ ችግሮች ሊከሰቱ ችለዋል። እኔ ከላይ ያነሳኸውን ሀሳብ እደግፋለሁ። መንግሥት የዜጎችን ሰላምና ደህንነት መጠበቅ እንዲሁም የሀገር ፀጥታ ማስከበር አለበት። በዜጎች ዘንድ አመኔታም የሚያገኘው ይህን ካደረገ ነው። አንድ መንግሥት በዓለም አቀፍ ማሳበራሰብም ከበሬታን የሚያገኘው የዜጎቹን ደኅንነት፣ የሀገሪቱን ሰላምና ፀጥታ ማስከበር የቻለ እንደሆነ ነው።

የተፈጠረውን ሁከትና ግርግር ተከትሎ በሰማናቸው አንዳንድ ክሶች ላይ ሕዝቡን አደራጅተው ሕዝቡ ራሱን እንዲከላከል አድርገዋል በሚል ክስ ሲቀርብ ሰምተናል። ሕዝብን መጠበቅ ያለበት መንግሥት፤ ሀገርን መከላከል፤ ንብረትን ከውድመት ማዳን ያለበት መንግሥት፤ ባለመከላከሉ ነው መጠየቅ ያለበት ወይስ መንግሥት ያንን ባለማድረጉ ዜጎች ራሳቸውን ለመጠበቅ መደራጀታቸው ነው ወንጀል? ዜጎች ሳይደራጁ በሻሽመኔ ከተማ እንደሆነው በልጆቻቸው ፊት መታረፍ ነበረባቸው? በሚሰታቸው ፊት መገደል አለባቸው? ምንድነው እያሉን ያሉት? ወኔው

ካላቸው ሕዝቡን ወጥተው ይቅርታ መጠየቅ አለባቸው! ሕዝቡ ይጠብቁናል ብሎ አመኔታ የጣለበት መንግሥት ሕዝብ ሲታረድ፣ ለሀገር ብሎ ያፈሰሰው መዋዕል ገደብ ሲወድም ያንን መከላከል ካልቻሉ መንግሥትነታቸው ምኑ ላይ ነው?! ከጠቅላይ ሚኒስትሩ አንስቶ እስከ ፖሊስ ድረስ ላሉት ዜጎች ሕዝቡ ደሞዝ እየከፈላቸው በምትኩ ግን አገልግሎት ማግኘት አልቻለም! ሕይወቱን እንኳ ሊታደጉት አልቻሉም! ይህ የሆነው ከአቅም በላይ ስለሆነ አይደለም! እርምጃ ሲወስዱ ከአቅም በታች እንደሆነ አይተናል። ያንን ያላደረጉት በራሳቸው ስሌት መሰረት ነው። ሀገሩን፣ ሕዝቡን እንዲሁም የሕዝቡን ንብረት መጠበቅ ባለመቻላቸው ይቅርታ መጠየቅ አለባቸው! መንግሥት ከዚህ ወዲያ እንዲህ አይነት ስህተት እንዳይደገም መጠንቀቅ አለበት! ዜጎችም ከእንደዚህ አይነት አደጋ ብቻ ሳይሆን ከሌሎች ወንጀለኞችም ራሳቸውን ለመጠበቅ በየቀበሌውና በየወረዳው ከፖሊስ ጋር በመቀናጀት ራሳቸውን መጠበቅ አለባቸው!

መንግሥት ለሚነሳበት ትችት ሲሰነዘር የምንሰማው ምክንያት አለ። ከቀደመው ኢሕአዴግ የወረሰው መዋቅር ችግር እንደሆነበት፣ መዋቅሩ ፀድቶ እንዳላለቀና በመንግሥት መዋቅር ውስጥ የተሰጠው የቀድሞ ስርዓት አመለካከት ያላቸው ሰዎች ለውጡን ለመቀበል ፍቃደኛ ስላልሆኑና እንዲሁም ጠንካራ ተቋማት በሀገሪቷ ላይ አለመኖሩ ፈተና እንደሆነበት ያነሳል። ይህን አስተያየት እንዴት ይመለከቱታል? ይህ ምክንያትስ እየተፈጠሩ ላሉ ችግሮች ማሳበቢያ ምክንያት ሊሆን ይችላል? በተቻለኝ አቅም በጠቅላይ ሚኒስትሩ

ጫማ ውስጥ በመቆም ለመረዳት እሞክራለሁ። ሕመማቸውንም ለማዳመጥ እጥራለሁ። ነገር ግን ከሁለት ዓመት በላይ ሰጥተናቸዋል። ከዚህ ቀደም ብዙ ይቅርታ አደረግን። ሕዝቡም እንዲረዳቸውና እንዲሰከን ወትወተናል። ይህንን ያደረግነው አሁን የሚሏቸው ችግሮች እንዳሉ ስላወቅን ነው። ይህንን በስንት ዓመት ነው የሚያስተካክሉት? ሁለት ዓመት ተኩል ማለት እኮ በሌላ ሀገር ሽግግር የሚደረግበት ጊዜ ነው። ችግሮቹ በአንዴ ጠርተው የሚያልቁ እንዳልሆኑ እንደዳለን። ነገር ግን ችግሮቹን ለመከላከል የተነሳሽነት ችግር ጠፍቷል። ቀላል ማሳያ ለማቅረብ፣ ሌላውን እንተወውና አዲስ አበባ ላይ እሳቸው ያሉበት ቤተመንግሥት 1 ኪሎሜትርና 500 ሜትር ርቀት ላይ ድሃ ሕዝብ በድንጋይ ሲደበደብ ነው የነበረው። አስለቃሽ ጭስ ሲተኮስ ነው ድንጋይ ሲወረወሩ የነበሩ ልጆች የተበተኑት። ብዙዎቹ ይህን ሲያደርጉ የነበሩት ልጆች ናቸው። በቁጣና በግልምጫ የሚመለሱ ናቸው። ሆን ተብሎ ሁከት ለመፍጠር የተፈለገ እስኪመሰል ድረስ ትናንሽ ልጆች 30 እና 35 ኪሎ ሜትር አቆራርጠው ከተማ ውስጥ ገብተው እስኪረብሹ ድረስ መንግሥት ምን ይሰራል? ይህንን የሚከላከል የፖሊስና የሥራዊት ሀይል አልነበረም ወይ? ከሌላ በኋላ ላይ እንዴት ተከላከለ? ችግሮች እንዳይፈጠሩ ቀድሞ የመስራት ችግር ነው እንጂ።

መዋቅራቸውን አፅድተው ጨርሰዋል ብለን ባናምንም የተፈጠረውን ችግር ከተሞች ዙሪያ እያለ ያ ሁሉ ንብረት ሳይወድም፣ የዜጎች ሕይወትም ሳይጠፋ መከላከል ወይም ጉዳቱን ማሳካት ይቻል ነበር። በአሮሚያ ለጠፋው ሕይወት ቀድመው ማስጠንቀቂያ መስጠት ትዕዛዝም ማስተላለፍ ይችሉ ነበር። ከክልሉ መስተዳድር ጋር ተነጋግረው ሀገሪቷ ያለችበትን ሁኔታ አይተው ሕዝቡ ራሱን እንዲከላከል ማድረግ ይችሉ ነበር። ለሊት ጀምሮ ነው ንብረት ሲወድም፣ ሕይወት ሲጠፍ የነበረው። እኛ የአርቲስት ሀጫሉን ግድያ ሳንሰማ ሌሎች ዜጎች ግን እየተገደሉ ነበር። በዚህ ለሊት ይህ መረጃ ይደርሳቸው ነበር። ተጨማሪ ጥፋት እንዳይደርስና የዜጎች ሞት እንዳይከሰት ለማድረግ አቅሙ አልነበራቸውም። አሁን ለታሰሩት የከተማ ከንቲባዎች ማስጠንቀቂያ መስጠት አይቻልም ነበር ወይ? በአንዳንድ ከተሞች እኮ ሠራዊት ከጎናቸው ነበር። ለምሳሌ ሻሽመኔ ከተማ ከጎኑ ልዩ ሀይል ነበር። ያ ሀይል አልታዘዘም አለ? ምንድነው ችግሩ? በሕዝብ ግብርደሞዝ

የሚያገኘው ሠራዊት አልታዘዝም ብሎ ቁጭ ብሎ ነው፤ ሕዝብ በየቦታው ሲያልቅ የነበረው፡ ፡ ይህንን ሰራዊት በቀላሉ ማዘዝ ይችሉ ነበር፡ ፡ አላደረጉትም። ጠቅላይ ሚኒስትሩ ይቅርታ በመጠየቅ አይታሙም ለዚህ ተግባራቸው በይፋ ይቅርታ ቢጠይቁ ተገቢ ይመስለኛል፡ ፡ አሁን የተፈጠረው ችግር ሞክረው ሳይሳካላቸው ቀርቶ አይደለም። ስላልሞከሩና ማድረግ የሚገባቸውን ስላላደረጉ ነው ችግሩ የተከሰተው።

ከዚህ ከአርቲስቱ ግድያ ሳንወጣ የአርቲስቱ ግድያ ተከትሎ በመንግሥት በኩል ሕግ ለማስከበር ሲል የተለያዩ ዜጎችን በቁጥጥር ስር ማዋሉ የሚታወቅ ነው። “እስሩ የዘገየ ነው” የሚሉ ያሉ ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ መንግሥት እስሩን እያካሄደ ያለው ሕግ ለማስከበር ብሎ ሳይሆን ይህን መልካም አጋጣሚ ተከትሎ በፖለቲካ የሚቀናቀኑትን ዋነኛ ተቀናቃኞችን ለማጥቃት ነው የሚሉም አሉ። እነዚህን ሁለት አስተያየቶች እንዴት ይመለከቷቸዋል?

እኔ ታስፊ የማውቅ ሰው ነኝ ። በታሰሩት ሰዎች ላይ ምንም አይነት አስተያየት አልሰጥም። አስተያየት ብስጥ እንኳ ንፅህናቸውን በተመለከተ ነው። የትኛውም ሰው እስኪፈረድበት ድረስ ንፁህ ሆኖ የመቆጠር መብት አለው (Innocent Until Proven Guilty) የሚል መርሕ አለ፡ ፡ እውነቱ ምን እንደሆነ በማላውቅበት ሁኔታ ይህንን መርሕ ተላልፌ እነ እኩሌ እነ እኩሌ.... ቀድመው መታሰር ነበረባቸው ብዬ ፍርድ የምሰጥ ሰው አይደለሁም። የፍትሕ ስርአቱ እየተስተካከለ ካልሄደ ነገ ከነገ ወዲያ ሁላችንም እንደዚህ አይነት ዕጣ ሊደርስን ይችላል። ከዚህ በፊትም ደርሶብን ያውቃል። ያጣነው ትልቁ ነገር ትክክለኛ ፍትሕ ማግኘት ነው። በሀገር ላይ አደባባይ መዋል በላ ልበልሃ ብሎ መከራከር በታሪካችን በባሕላችን የተለመደ ነው። መከሰስም ሞት አይደለም። መከሰስም የመጨረሻው ወንጀል አይደለም። ዋናው ግፍ የሚሆነው የፍትሕ ስርአቱ በሚገባው መሰረት ፍትሕን መስጠት ካልቻለ ነው። የሕግ ሂደት (Due Process of Law) መተግበር የማይቻል ከሆነና እንደ ከዚህ ቀደም ፍርድ ከቤተ መንግሥት የሚወጣ ከሆነ ትልቅ ጥፋት ነው፡ ፡ ሰዎች የተለያዩ ግምት ሊኖራቸው ይችላል፡ ፡ መንግሥትም የተለያዩ እምነት ሊኖረው ይችላል። ጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚመሩት ጠቅላይ አቃቤ ሕግ ክስ መስርቷል። ፍ/ቤት ፍርድ እንዲሰጥ እንጠብቃለን። እንደ ግለሰብ

የራሴ አስተያየት አለኝ። (Innocent Until Proven Guilty) በሚለው አምናለሁ።

ብዙዎቹ ወንጀሎች መንግሥት የሚጠየቅበት ይመስለኛል። ቀደም ብዬ እንዳነሳሁት መንግሥት ሕዝብን መጠበቅ ነበረበት። ሕዝብም ለግመታት አደጋ ሊፈጠር ስለሚችል መንግሥትን ጠብቀኝ ሲል ነበር። ፖለቲካ ፓርቲዎችም ወትወተዋል። ይህንን የቁራ ጩኸት አድርጎ ሕዝብንና ሀገሩን መጠበቅ ያልቻለው መንግሥት መጠየቅ አለበት። ይቅርታም መጠየቅ አለበት። የተከሰሱትን ወገኖች በሚመለከት የፍትሕ ስርአቱ ጥርስ አውጥቶ ከሆነ (ነፃ ነው አይደለም የሚለውን) እንደሚጠበቅበት መሄድ አለመሄዱን እኛም በቅርበት መከታተል እንፈልጋለን፤ እንከታተላለንም። የሕግ ባለሙያዎቻችንን አማካኪንም የምንሰጠው አስተያየት ይኖረናል፡ ፡ አሁን ላይ በዚህ ላይ ብገፋብን በሌላ ጊዜ መንግሥትን የምወቅስበትን ጉዳይ መድገም ነው የሚሆነው።

የፍትሕ ስርአቱን አሁንም አምርረው የሚተኛ አሉ። የቀድሞ ስርአት ቅጣይ ነው ይላሉ። እነዚህ ወገኖች የሚያቀርቡት መከራከሪያም የአርቲስት ሀጫሉ ሁንዴህ ግድያ ተከትሎ የተካሄዱት እስሮች እንደከዚህ ቀደም ሁላ ማጣራት ያልተካሄደባቸው በጅምላ የተካሄዱ የጅምላ እስሮች ናቸው ይላሉ። ከጉዳዩ ጋር የተገናኘም ሆነ ያልተገናኘ ሰው ነው በቁጥጥር ስር እየዋለ ያለው። በቁጥጥር ሥር የዋሉ ዜጎችም በተናጠል ይሄን ይሄን በመፈፀም ነው የተጠረጠራችሁት ተብሎ ክስ እየቀረበባቸው አይደለም። በጅምላ ነው ክስ እየቀረበባቸው የሚገኘው። ፖሊስም በጊዜ ቀጠሮ ችሎት ተጨማሪ የጊዜ ቀጠሮ እንዲሰጠው የሚያቀርበው ምክንያት ተመሳሳይ እየሆነ ሳለ ፍ/ቤቶችም ተጨማሪ የጊዜ ቀጠሮ ከመስጠት አልተቆጠሩም። በፖሊስ በኩል የሚቀርበውን ወይም እየቀረበ ያለውን ክስ በመፈተሽ ይሄ ተጨማሪ የጊዜ ቀጠሮ አያስፈልገውም በማለት የተጠረጣሪዎችን ዋስ መብት ሲያከብሩ አይታይም። ፍ/ቤቶች አካባቢ ከአሁኑ ገለልተኛ ያለመሆን ፍንጭ ይታያል ይላሉ እነዚህ ወገኖች። እርስዎ በዚህ ላይ ምን ይላሉ?

የተባሉት ነገሮች ሊከሰቱ ይችላሉ። ፍ/ቤቶች አሁን ሊፈተኑ ነው። የካድሬ መዋቅራቸውን ባለማፅዳታቸው ብዙ ችግር እንደተፈጠረ ሁላ በፍ/ቤት ደረጃ ሪፎርም በትክክል ስርቷል ብሎ ከወዲሁ መናገር ሊከብድ እንደሚችል መገመት አይከብድም። ብዙ ዓመት የተበላሸ ሂደት

ነው። በውሸት መመስከርና በሀሰት ሰዎችን መክሰስ በፍትሕ አደባባይ ባሕል የሆነበት ሀገር መሆኑን እናውቃለን። ይህ በምን ያሕል መጠን ተሻሽሏል የሚለውን አሁን ከፍርዱ ጋር በተያያዘ ተጠግተን የምናየው ይሆናል፡ ፡ የፍትሕ ስርአቱ በአጭር ወራት ውስጥ ይስተካከላል ብለን አናምንም። የመንግሥት መዋቅር የተበላሸ እንደሆነ የምናየው የመንግሥት ኃላፊዎች ጭምር ሕዝብ ሲያልቅ ድምፃቸውን አጥፍተው አብረው ሲያስጨርሱ እንደነበር አይተናል። አሁን ያለው መንግሥት ውስጥ ንፁህዎቹ ሚኒስትሮችና ኃላፊዎች እነማን እንደሆኑ ለመናገር ይከብዳል። ይህን መዋቅር ለማስተካከል ጊዜ ያስፈልጋል ተብሎ አስካሁን ጠብቀናል። አሁንም ግን ገና ነው እየተባለን ነው ያለነው። በፍ/ቤት አካባቢ ያለው ነገር ተስተካክሏል ወይ ለሚለው ከግምት ከተነሳን የመስተካከሉ እድል ሩቅ ይመስላል፡ ፡ በሌሎች ነገሮች ላይ የሚታየው በፍ/ቤትም የሚደገም ከሆነ ብዙ ተስፋ ሰጪ አይሆንም፡ ፡ ለምሳሌ እኔ እስክንድር ነጋን ለመጠየቅ ወደ አዲስ አበባ ፖሊስ ኮሚሽን አምርቼ ነበር፡ ፡ የፖሊሶቹ ስነምግባር ደስ የሚል አይደለም፡ ፡ ሰዎችን ለመጠየቅ የሄዱ ሰዎችን በአግባቡ የማያስተናግዱ ስነ ምግባር የጎደላቸው ፖሊሶች ተመልክቻለሁ። ፍ/ቤትም የሚሰራው ከእንደዚህ አይነት ፖሊሶች ጋር ስለሆነ በአንድ ጊዜ የጠራ ነገር ላይኖር ይችላል። አሁን ላይ ባልተጨበጠ ነገር ከማውራት በቋሚነት ፍ/ ቤትን የሚከታተሉ ጠበቆች ይኖሩናል፤ አሉንም፡ ፡ ጠበቆቻችን ሂደቱን በደንብ እንዲከታተሉ አድርገን የፍትሕ ስርአቱ ምን ላይ ነው? ምን ይጎለቃል? ምን ይቀረዋል? የሚሉ ነጥቦችን ገምግሙን ነው አቋም የምንይዘው። አንዳንድ ደስ የማይሉ ምልክቶች ብናይም የፍርድ ሂደቱ ተንጠልጥሎ ባለበት ሁኔታ ብዙ መናገር ጥሩ

ነው ብዬ አላምንም። የተጠረጣሪዎችን ንፅህና እንደ መጠበቅ ሁላ በፍትሕ ስርአቱም በኩል አዎንታዊ ነገር ይሰራል ብለን እንጠብቅ፡ ፡ የፍትሕ ስርአቱ እንደጠበቅነው ካልሆነ በራሳችን የሕግ ባለሙያዎች አጣርተን ለሕዝብ ይፋ እናደርጋለን። የአርቲስት ሀጫሉ ሁንዴህን ግድያ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ተቀናቃኞቻቸውን ለማጥቃት እየተጠቀሙበት ነው። በሀሳብ ከእሳቸው የሚለዩ ፖለቲከኞች ለእስር እንዲዳረጉ ተደርገዋል። የጠቅላይ ሚኒስትሩ አያያዝ እንደሚያመለክተው በአንድ ሰው አምሳል (በራሳቸው አምሳል) የሚመራ ፍፁም አምባገነን የሆነ አገዛዝ ለመፍጠር እየተንቀሳቀሱ ነው የሚል ሀሳብ ይነሳል። በዚህ ላይ አስተያየትዎን ያጋሩኝ። በሥልጣን ላይ ያለው መንግሥት፣ የኢሕአዴግ ደመ ነፍስ ያለው መንግሥት ነው ብዬ አምናለሁ። ኢሕአዴግ የሚለውን ስሙ እንደቀየረ ሁላ ተግባሩንም ለመቀየር እየሞከርኩ ነው እንደሚል እናውቃለን። ፍላጎቱ ከልብ ነው ወይስ ብዙ ወንጀል የተፈፀመበትን ፓርቲ ስም ይዘን ማሸነፍ አንችልም ብለው ነው ስም ቀይረው የመጡት የሚለውን እናውቅም። መሬት ላይ ያየናቸው አብዛኞቹ ነገሮች የድሮውን ኢሕአዴግ የሚመስሉ እነሱ የሚሸኑ ነገሮች ሲፈፀሙ እያየን ነው። ጥቂት ነገር ይዘህ ጥቅል ነገር ደምድመህ መሄድ በጣም አስቸጋሪ ነው፡ ፡ ቀደም ብዬ እንዳልኩህ የኢሕአዴግነት ባሕሪው በተለያዩ መልኩ ይገለጻል። ይህንን ነገር ተቃዋሚዎችን ለማጥቃት እየተጠቀሙት ሊሆን ይችላል። አያደርጉትም ብሎ መደምደም ያስቸግራል። ያደርጉታል ብሎ መቶ በመቶ እርግጠኛ ሆኖ ለመናገር በተጨማሪ ማስረጃ ሊኖር ይገባል። ተጠርጥረው የተያዙ ሰዎችስ ንፁህ ናቸው ወይ? በተቃዋሚነታቸው ነው

እየተጠቁ ያሉት ወይስ ወንጀል አለባቸው? የሚለውን መፈተሽ ያስፈልጋል። የተቀጠፉት ነፍሶችም ሆነ የወደመው ንብረት በጣም ብዙ ነው። ይህ ያለማንም ባለቤትነት ዝም ብሎ ይፈጠራል ብለን አናስብም። ተጠርጥረው የተያዙት ሰዎች ናቸው ወንጀሉን የፈፀሙት ብሎ የመናገር ኃላፊነት የእኛ አይደለም። ፍ/ቤት እስኪፈርድባቸው ድረስ የእነሱንም ንፅህና ማጉደፍ ተገቢ አይደለም፡ ፡ በተመሳሳይ መልኩ መንግሥት እነሱን ስለከሰሰ ሊያጠቃቸው እየሞከረ ነው ብለን ለመደምደም ኢሕአዴግ ባሕሪው እንዳለ ብናምንም። በዚህ ልዩ ሁኔታ ከዚህ ሁላ ሂደት በኋላ መንግሥት አሁን ለማሰር የመረጣቸውን ሰዎች እነሱን ለማዳከም ስለፈለገ ነው የሚለው ላይ ቆይቶ አስተያየት መስጠት ይሻላል። በፍርድ ሂደቱ ላይ መንግሥት ተፅዕኖ ካላደረሰና አሁን ተጠርጥረው የተያዙትን ሰዎች ፍ/ቤት ነፃ ካላቸው የመንግሥትን ፍላጎት (ተቃዋሚዎችን የማዳከም) ነው የሚለውን ያረጋግጥልናል።

ለውጡ ላይ አደጋ እንደተጋረጠበት እያየን ነው። አንዳንድ ልሂቃን ለውጡ ላይ አደጋ የተጋረጠው ወዴት እንደምናመራ የሚያመለክት ፍኖተ ካርታ አለመቀመጡ ነው ይላሉ። በሌላ በኩል ሌሎች አካላት ደግሞ ሁሉን አቀፍ ውይይት ባለመካሄዱ የተነሳ ነው ይላሉ። እነዚህ ሁለት ሀሳቦች ላይ ምን ሀሳብ አሉት?

ወደኋላ መለስ ብለን ችግሩን ካየነው የስልጣን ግብግብ (Power Struggle) ያለበት ይመስለኛል። ግብግቡ ከለውጡ በኋላ ነጥሮ የበላይ ሆኖ ለመውጣት ነው። ሲብላላ የነበረ መገፋፋት ነው የነበረው። የዛን ውጤት እያየን ያለን ነው የሚመስለኝ። ግብግቡ እንደተባለው በውይይት አልባት እንዲያገኝ እድል አልተሰጠውም። እዚህ ግባ የሚባል የመወያየ መድረክም አልነበረም። ይህ መገፋፋትም ውጥረቱን ሳይጨምረው አልቀረም። መሰረቱ ግን ስልጣኑን ለመያዝ የሚደረግ ግብግብ ነው ።

ታዘበህ ከሆነ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ከሰሞኑ ለውጡን እንዴት እንዳመጡት ሲናገሩ ነበር። እኔ እሳቸውን ብሆን አልናገርም። 30 ዓመታት የኢሕአዴግ አባል ሆኖ ሕዝብ ላይ ቀምበር ጭነው አብረው ሲገርፉ፣ ሲያስገድሉ የነበረውን ሕዝብ..... ሕዝብ እምቢ ብሎ ቀምበሩን ስብር ነፃ ሲወጣ ቀኝ ኋላ ዙር ብለው የመጡ ሰዎች የመፍትሔ ሁላ ባለቤት፣ የሀሳብ ሁላ ምንጭ አድርገው ራሳቸውን ሲወስዱ ቅር ያሰኛል። “መስታወት ቤት ውስጥ ያለ ሰው

ድንጋይ አይወረወርበትም” እንደሚባለው ዝም ቢሉ ጥሩ ነበር። የለውጡም ሆነ የስልጣን ባለቤትነት ስሜት አለ። ሀገራዊ መግባባቱ እየጨመረ እንዲሄድ የሚያደርግ ነገሮች ባለመኖራቸው ለችግሮች መፈጠር አስተዋፅኦ አድርገዋል። ሆኖ ሰፊነትና ነገን አርቆ ማየት ከሌለ በስተቀር ስልጣኑን እስክትይዘው ድረስ ሽኩቻው ሊቀጥል ይችላል። ነገሮችን ለማርገብ የነበሩት ውይይቶች በቂ ናቸው ብዬ አላምንም። በሆደ ሰፊነት መወያየት፣ መቀራረብና መምከሩ የተሻለ ነው። ሩቅም የሚወስደን እሱ ነው።

የሕግ የበላይነት እየተከበረ መሄድ አለበት፡ ፡ በእንደዚህ አይነት ስለ ነገሮች ላይ ግን እስር መፍትሔ አይሆንም። ጉልበትና እስር መፍትሔ ቢሆን ኖሮ ኢትዮጵያ እስካሁን ብዙ ትጠቀም ነበር። ምክንያቱም ብዙ ሰዎች ተገድለዋል፤ ታስረዋል። በእነሱ ሞትና እንግልት ጥሩ ነገር ሊሰራ ይችል ነበር። የመፍትሔው ቁልፍ የሚመስለኝ ወደ ውይይት ወደ መመካከር መምጣት ነው። ይህ ሲባል ግን ውይይት በሚል ማንም እንደ ፈለገ ሀገር የሚያፈርስበት ሁኔታ መፈጠር የለበትም። ሰጥቶ መቀበል ያለበት ልባዊ የሆነ የውይይት መድረክ ነው የሚያስፈልገው። ኢትዮጵያ ትልቅ ሀገር ነች፡ ፡ የተወሰኑ የኢሕአዴግ አባላት የነበሩ ሰዎች ብቻ እንደለመዱት የሚዘውሯት አይደለችም፡ ፡ ገና ከእስር እንደተለቀኩ ያልኩት ነገር ነበር፡ ፡ የዚህችን ሀገር ችግር ለመፍታት ሁላችንም ተሰባስበን እንኳ አንበቃም። ጥቂት ሰዎች ብቻ ከጳጳሱ በላይ ለመሆን አትሞክሩ እያሉ የሚቀጥሉበት ሁኔታ እንዳይመጣ መጠንቀቅ ያስፈልጋል። የውይይት በሮችንም ማስፋት ያስፈልጋል። ቁስላችንን የሚያሸረው እሱ ነው። በእስርና በግድያ የሀገር ሰላም ሊጠበቅ አይችልም!

መፍትሔው ውይይት ነው ካሉኝ። በውይይት ሂደት ደግሞ ሰጥቶ መቀበል ግድ ይላል። መንግሥት ሰጥቶ ለመቀበል ዝግጁነቱ አለው ብለው ያምናሉ?

ወጣ ገባ የሚሉ የመንግሥት ባሕሪያት እያየን ነው። ሁላችንም የደገፍናቸው በጎ ጅምሮች ነበሩ። ለጠቅላይ ሚኒስትሩም ብዙ አክብሮት ለግስፍቸዋል። ይህንን ስናደርግ ስማችን ጭቃ ሲቀባ ነበር። የፓርቲያችንን ሕልውና እየጎዳን ጭምር ነው ይህን ያደረግነው። ፓርቲያቸውን (ብልፅግናን) የማሻገር ሕልም ብቻ ተሸክመው ሲጓዙ የነበረ ባሕሪያቸው እየጎላ ሲመጣ አይተናል። ምሳሌ ለማቅረብ የኢትዮጵያ ሕዝብ ጠቅላይ

ሚኒስትር ሆነው ሳለ (ናቸውም ብለን ተቀብለናቸው ሳለ) ጠዋትም ማታ በየሚዲያው (ፋና፣ ዋልታ፣ ኢቲቪ፣ አዲስ ሚዲያ ኔትዎርክ) ብልፅግና ብልፅግና ሲሉ ነው የነበሩት። አብረን ሀገር እናሻግራለን ብለን ሳለ አሳቸው ብልፅግናን ለመሸጥ ሲሞክሩ ሳይ አዝናለሁ

:: እኛ (ኢዜማ) ፓርቲያችንን ሳይሆን ሀገርን እናስቀድማለን፤ ዋናው የዴሞክራሲ መንገድ ይጠረግ እንጂ ስንል ነበር። ብዙ ሰዎችም እነዚህ ሰዎች ምን እያሉ ነው እያሉ ይወቅሱን ነበር። ቀኑ በገፉ ቁጥር ጠቅላይ ሚኒስትሩ ለዴሞክራሲ ቁርጠኝነት አያሳዩም። እሳቸው ሀገር ሲያሻግር ማየት የሚፈልጉት የራሳቸው ፓርቲን ብቻ ነው። መጀመሪያ ካየንባቸው በጎ ፍቃድና ኢትዮጵያ ላይ ለዘመናት ጨልሞ የነበረውን ጨለማ ገፎ ኢትዮጵያን የብርሀን ሀገር ለማድረግ ወይንም የዴሞክራሲ ጮራ የሚወጣበት ሀገር ለማድረግ የገቡትን ቃል ይተገብሩታል የሚለው ነገር ላይ በግሌ እንድጠራጠር እየሆንኩ ነው። ከመንግሥት የሚጠበቀውን ቁርጠኝነት እያየሁ አይደለም።

ብልፅግና ፓርቲና በሕወሓት መካከል እየተደረገ ያለ የቃላት ጦርነት አለ። በሁለቱ ፓርቲዎች መሀል ያለው ችግር እንዴት ሊፈታ ይችላል?

ሁለቱም (ብልፅግናም ሕወሓትም) የኢሕአዴግ ሽርፍራፊዎች ናቸው። ሀገር እናስተዳድራለን ብለው ኢትዮጵያን ቁም ስቅሏን ሲያበሏት ነበር። እሱን ምዕራፍ መሻገር እንፈልጋለን። ቁስል ማክክ አንፈልግም። ይቅርታ፣ መቻቻልና የጋራ ራዕይ ያስፈልጋል። ሀገርን ትውልድን ታሳቢ አድርጎ መሄድ የኢትዮጵያውያን የአላማ ስንደቅ መሆን አለበት ብለን እናምናለን። “ያደቆነ ሰይጣን ሳያከስ አይቀርም” እንደሚባለው ይህ ባሕሪያቸውና የነበሩበት ነገር ኢትዮጵያን ችግር ውስጥ እየከተታት ነው ያለው። ችግር የሚታየው በመንግሥት በኩል ብቻ ነው ማለት በቂ አይደለም። በሕወሓትም በኩል ሕግና ስርአትን ያለመከተል ነገር ይታያል። ሀገርን በሚያክል ጉዳይ ላይ የልጆች ጨዋታ ሲጫወቱ ይታያል። እልህ ሲጋቡም እናያለን። በሁለቱም በኩል ይህ መስተካከል፣ መርገብ አለበት። በደንብ ይተዋወቃሉም። ስትተዋወቅ የመከረር ነገር እንዳለ ይታወቃል። የኢትዮጵያ ሕዝብ ለሁለቱም ሁለተኛ እድል እንደሰጣቸው ማወቅ አለባቸው። እንደ ዘውዱ ስርአት ተፈነቃቅለው የመውደቅ፣ የመገደልና መታሰር ሊከተል ይችላል ነበር። ሕዝቡ ከዛ ሁሉ ግፍና መከራ በኋላ

« ይህ የዘር ትርክት በተበላሸው የፖለቲካ ባሕላችን ላይ ሌላ መከራ ጨምሮብናል። ባልዘመነ ፖለቲካ ላይ ዘረኝነት ሲጨመርበት ምን አይነት መከራ ሊያመጣ እንደሚችል መገመት ይቻላል። በልቶ ያልጠገበ ሕዝብ እንደ እሱ በልቶ ያልጠገበውንና ከጎኑ የሚገኘውን የሚያርደው በሌላ ምክንያት የተነሳ አይደለም። »

ሁለተኛ እድልን መስጠትን ነው የመረጠው። አሁንም ግን ሕዝብን እንደ ሳርና ቅጠል እየቆጠሩ ነው። በተለይም በሕወሓት በኩል የሚደረገው ፉኩራና ቀረርቶ ተገቢ አይመስለኝም። ወደ ልቦናቸው መመለስ አለባቸው። እስካሁን በጠፋው ሕይወት፣ በወደመው ንብረት ሀገር በብዙ መልኩ እንደተጎዳች ያውቃሉ። ሕዝቡ ይህን ሁሉ ባይረሳም ይቅር ለማለት ዝግጁ ነው ብለን እናምናለን። ይህ እድል ባያመልጣቸው ጥሩ ነው። በተለመደው መገናኛ ሀገራችንን ወደማያስፈልግ ነገር ውስጥ በመክተት ሌላ መከራ ባያመጡና ደሃውን ሕዝብ ዳቦ ማብላት ተገቢ ሆኖ ሳለ አጠገቡ ለማይቆሙ ነገር በጥይት እንዲሞት መድከር ተገቢ ነው ብለን እናምናለን። እውነቱን ለመናገር ከሕወሓት ጋር በተያያዘ መንግሥትን አላማውም። መሳሪያ አለ፤ ሰራዊት አለ፤ ስልጣኑም እኔ ጋር ነው ብሎ ብዙ ሰዎች ግፊት ሲያደርጉ እንደነበረው ትግራይ ላይ ሄዶ ጦርነት በመክፈት ለማስተንፈስ የሞከረው ነገር የለም። ነገሩን በትዕግስትና በመቻቻል ለማሳለፍ እየሞከሩት ያለው ነገር የሚያስመስግን ነው። መሳሪያ አለን ብለው ዘለው ቢገቡ ብዙ ንፁሃን ዜጎች የሚያልቁበት ነገር ይፈጠር ነበር። እሳቱ እዚህም ያሉትንም ሆነ እዛ ያሉትን አይነካቸውም ነበር። ከዚህ አንፃር እኔ የምወቅሰው ሕወሓትን ነው። በመንግሥት በኩል የሚቀረው ነገር ልቦናውን አስፍቶ የወንድ በር በመስጠት ከልብ መወያየትና ከልብ ለመደማመጥ መሞከርና በፖለቲካ ጥበብ አሸንፎ መውጣትን ነው። በውይይት ችግሩን ሲያረግቡትና ሀገራችንን ሌላ የችግር አረንቋ ውስጥ ላለመክተት ቢጠነቀቁ ጥሩ ነው። በሰላማዊና በውይይት ችግሩ መፈታት አለበት። ሕወሓት እስካሁን ሲያደርገው የነበረው ነገር በጣም የበዛና የከፋ ነው። ይህ ማንክሉብኝነት መቆም አለበት። ትግራይ የሁላችንም ሀገር ነው። የእነሱ ሀገር ብቻ አይደለም። የትግራይ ሕዝብ ከሌላው የኢትዮጵያ ሕዝብ የተለየ አይደለም። በሁለቱ ፓርቲዎች ችግር ምክንያት ሀገር መፍረስ የለበትም። የፓርቲ ባለስልጣናት ስለተጣሉ ሕዝብ አይጣላም። ሁለቱም ፓርቲዎች ወደ ልቦናቸው እንዲመለሱ አደራ እላለሁ። ጥሪዬንም አቀርባለሁ።

ኢዜማ ሐምሌ 6 ቀን 2012 ዓ.ም ባወጣው መግለጫ ላይ አሁን ላይ እየተፈጠሩ ላሉ ችግሮች ዘውዳ ህይማኖትን መሰረት አድርገው የሚሰበኩ የፖለቲካ ትርክቶች አስተዋፅኦ አድርገዋል ብሏል። በሌላ በኩል የፖለቲካ ችግሮቻችን መንስኤ የልሂቃን አለመግባባትና

ለውይይት ዝግጁ አለመሆንና ችግሮችን በጠረጴዛ ዙሪያ ለመፍታት ዝግጁ አለመሆን ነው ብለው የሚያነሱ አሉ። በእርስዎ ዕይታ የፖለቲካ ትኩሳቶቻችን መንስኤዎች ምንድን ናቸው? ከችግሮቻችን መውጫ መንገዱስ ምንድን ነው?

ከባድ ጥያቄ ነው። በቀላሉ የሚመለስ አይደለም። ጥያቄህን ለመመለስ ልሞክር፡ ፡ ለእኔ የችግራችን ሁሉ ምንጭ የሚመስለኝ የፖለቲካ ባሕላችን ነው። በፖለቲካ ችግሮቻችን መካከል የሚታየው ግብግብ ስታይ፣ እሳቤያችንን ስትመለከት ታሪካችን ውስጥ ታገኘዋለህ። አሁን እየተፈጠረ ያለው ነገር ልክ በዘመነ መሳፍንት የነበረችውን ኢትዮጵያ መልሶ የመፍጠር አይነት ሂደት ነው። ዘመኑ ከእኛ ቢርቅም አስተሳሰቡ ግን ለእኛ ቅርብ ነው። በዛ አይነት ስሌት ውስጥ ነው የምናድገው። ኢትዮጵያውኖች ለመነጋገር ከባድ የሚሆንብን ከየትም ከመጣ ባሕሪያችን አይደለም። ከባህላችን ከሚመነጭ እንጂ፡ ፡ ማንበርከክም ሆነ መንበርከኩ ከየትም የመጣ አይደለም። ከጦረኝነት ባሕላችን ነው የሚመነጨው። ብዙ ጊዜ በመሳሪያ ስንከራከር እንጂ በአንደበት ስንከራከር አላሳለፍንም። ለስልጣን ነው ስንታገል የነበረው እንጂ ሕዝብን እንዴት እናልማው ስንል አይደለም የቆየነው። ፡ የድሮ ነገስታቶቻችንን ታሪክ ከተመለከትን በድርቅና በወረርሽኝ የተጎዳን ሕዝብ እያሰለፉ እርስ በእርሳቸው ስልጣን ለመያዝ ሕዝቡን ሲያጋድሉ ነው የነበሩት። አሁንም ያለውን ግብግብ ስታጤነው ተመሳሳይ ነው። መለስተኛ የሆኑ የጦር አበጋዝ አይነት እየተፈጠሩ ነው። ይህ ደግሞ በታሪካችን ውስጥ ወደኋላ ሄደህ የምታየው ነው። በያ ትውልድ ውስጥ የነበረው ከመሰዳደብ አንስቶ እስከ መገዳደል የነበረው ባሕል ከየትም የመጣ አይደለም፤ ከፖለቲካ ባሕላችን እንጂ። ትልቁ ችግር የፖለቲካው አለመዘመን ነው። አለባበሳችንና አናናሯችን በተወሰነ መልኩ ዘመናዊ ቢመስልም የተሰራጩበት አስተሳሰብ ግን በጣም ኋላ ቀር ነው። የውይይትም ሆነ የመነጋገር ባሕል የለም። ሁልጊዜ ራስን ማጀገን እና ሌላውን ማከሰስ እንዲሁም ይዋጣልን የማለት ነገር ነው ያለው። ይህ ይመስለኛል ዋነኛው ችግራችን፡ ፡ ከዚህ በተጨማሪ ደግሞ በመግለጫችን ላይ እንደጠቀስነው ይህን ሁሉ ኋላ ቀር የሆነ አስተሳሰባችንንና የፖለቲካ ስሜታችንን ማስተካከያ ተደርጎ እንደ ብቸኛ መፍትሔ የተወሰደው በተለይም ላለፉት 40 ዓመታት ነገሮችን በዘር ትርክት ማየት ነው። ይህ የዘር

« ... ሌላው ጋር ችግር አለ እንደምንለው ሁሉ እኔም ጋር የሚጎድል ነገር አለ ብሎ ማሰብና በሚያመዘንና ምክንያታዊ በሆነ አዕምሮ ነገሮችን ለመረዳት በመሞከር ትውልድን አሻግሮ ማየት አስፈላጊ ነው። ሁላችንም ነገ አላፈ ነን። እንሞታለን። ልጆቻችን እኛ ባለፍንበት መከራ ማለፍ የለባቸውም። ስለዚህ ለእነሱ የተሻለ ሀገር ማውረስ አለብን፡ ፡ በትውልድ ፊት የሚያኮራ ነገር ጥለን ማለፍ አለብን። እሱን ደግሞ የማድረግ አቅሙ አለን። ችግሩ ተቀራርቦን አለመነጋገራችንና አለመደማመጣችን ነው። የመስከን ችግር ነው ያለብን። ሁላችንም ብንተሳሰብና ብንደማመጥ ነው የሚሻለው። »

ትርክት በተበላሸው የፖለቲካ ባሕላችን ላይ ሌላ መከራ ጨምሮብናል። ባልዘመነ ፖለቲካ ላይ ዘረኝነት ሲጨመርበት ምን አይነት መከራ ሊያመጣ እንደሚችል መገመት ይቻላል። በልቶ ያልጠገበ ሕዝብ እንደ እሱ በልቶ ያልጠገበውንና ከጎኑ የሚገኘውን የሚያርደው በሌላ ምክንያት የተነሳ አይደለም። እንደ እሱ ኑሮውን ለማሸነፍ የሚውተረተረውን ሕዝብ የሚገለው በዘረኝነት ለ30 ዓመታት ስለተሰራበት ነው። ሌላ አይደለም። ራሱ የሚበላበትን ሕንፃ የሚያቃጥለው ሕዝብ በምን አይነት ዘረኝነት ስሪት ውስጥ እንዳለፈ ፖለቲካን የሚረዳበት፣ ዜግነትን የሚያይበት ትርክት በጣም የተሳሳተ እንደሆነ ታያለህ። ችግሩን የዘር ፖለቲካ ውስጥ ታገኘዋለህ። በዋናነት የዘር ፖለቲካ ነው እየጎዳን ያለው። ፡ አንተ የሆነ ዘር አካል ስለሆንክ ንፁህ ሌላው ደግሞ ከአንተ የተሻለ ንፁህና በጎ አሳቢ ቢሆንም የሌላ ብሔር አባል ስለሆነ ሀጠአተኛ ወይም ሴጣን ተደርጎ በግ እንኳ ለማረድ የማትጨክነውን ያሕል እሱ ላይ የምትጨክንበት ሁኔታ ተፈጥሯል። የችግራችን መንስኤ ባለፉት 30 ዓመታት የነበረው የዘር ፖለቲካና ኋላ ቀር የሆነው የፖለቲካችን ውጤት ይመስለኛል። እነዚህ በጣም ኋላቀር የሆኑ የፖለቲካ አስተሳሰቦች (አንዳንዶቹ ደመ ነፍሳዊና እንስሳዊ የሆኑ ናቸው) ውይይትን ታሳቢ ማድረግ አለባቸው። መረዳዳት በጣም ወሳኝ ነው። እንደዚህ አይነት የአብደት ዘመን በእድሜዬ አይቼ አላውቅም። ወደፊትም

ላይኖር ይችላል። ብዙሃን ያበዱበትን ይህን የአብደት ዘመን በመረጋጋትና ከራስ ጋር በመነጋገር፣ ከመናገር በፊት ማሰብ፣ ከማድረግ በፊትም ማሰብ፣ በሌላው ጫማ ውስጥ መቆም፣ የሌላውን ቁስል ለማዳመጥ መሞከር፣ ሌላው ጋር ችግር አለ እንደምንለው ሁሉ እኔም ጋር የሚጎድል ነገር አለ ብሎ ማሰብና በሚያመዘንና ምክንያታዊ በሆነ አዕምሮ ነገሮችን ለመረዳት በመሞከር ትውልድን አሻግሮ ማየት አስፈላጊ ነው። ሁላችንም ነገ አላፈ ነን። እንሞታለን። ልጆቻችን እኛ ባለፍንበት መከራ ማለፍ የለባቸውም። ስለዚህ ለእነሱ የተሻለ ሀገር ማውረስ አለብን፡ ፡ በትውልድ ፊት የሚያኮራ ነገር ጥለን ማለፍ አለብን። እሱን ደግሞ የማድረግ አቅሙ አለን። ችግሩ ተቀራርቦን አለመነጋገራችንና አለመደማመጣችን ነው። የመስከን ችግር ነው ያለብን። ሁላችንም ብንተሳሰብና ብንደማመጥ ነው የሚሻለው።

የብሔር ፖለቲካ ያዋጣል ብሎ ሰው ካመነ ለእኔ ችግር አይሆንብኝም። እሱን ግን ሕዝብ እንዲፈረድ መተው ያስፈልጋል። የእኔም አስተሳሰብ የእሱን ያሕል ከብር እንዳለው፣ እኔ እሱን ማዳመጥ እንደሚገባኝ ሁሉ እሱም እኔን ለማዳመጥ አድል የሚሰጥ የሰለጠነ አእምሮ ሊኖረን ይገባል። መደማመጥ ከቻልን ችግሮቻችንን መፍታት እንችላለን። መንገዱ ያ ነው። መንግሥትም ለውይይት በሩን መክፈት አለበት። ውይይቱ”እንዳያማህ ጥራው እንዳይበላ ግፋው” አይነት መሆን የለበትም። ፡ በስነ ስርአት መደማመጥ ያለበት ውይይት ነው መሆን ያለበት። ሀገርን የሚያሻግር የልብ ውይይት ነው የሚያስፈልገን። በአባይ ግድብ እየተኮፈሰን ነው አይደል? ከብዙ አባዮች በላይ የላቀው ታሪክ ዴሞክራሲ ነው። ለሺ ዓመታት የሚመጡ ትውልዶች የሚመሩበትን ስርአት ስርቶ ማለፍ ያስፈልጋል። ይህ ደግሞ በይስሙላ (እንዳያማህ ጥራው እንዳይበላ ግፋው) ብለህ የምትሰራው አይደለም። ከልብ ተዘጋጅተህ ከልብ አምጠህ እንደ አንድ ሀገር ልጆች ተመካክረህ የምትሻገረው ምዕራፍ ነው። ፡ አዲስ የምትከፍተው የታሪክ ዘመን ነው። ፡ ለዚህ ደግሞ በሁላችንም ዘንድ ዝግጅት ያስፈልጋል።

ለጊዜዎት በጣም አመሰግናለሁ!

እኔም አመሰግናለሁ!

